

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Gravamenek és jogok.

Budapest, szeptember 24.

A szabadelvű párt szerdán este értekezletet tartott, amelyen kizárólag a Chlopyban kelt hadiparancsral és a királynak mai számunkban közölt kéziratával foglalkozott. Az elfogadott határozati javaslat kimondja, hogy a Chlopyban szeptember 16-án kelt hadiparancs ténye és egyes kifejezései széles rétegekben *megdöbbenést és hazafias aggodalmat* okoztak; hogy a királynak alkotmányos uralkodói egész működése ellentmond annak a föltevésnek, mintha ő Felsője az 1867: XII. törvény cikk 11. szakaszában körülírt fejedelmi jogait másképp, mint *alkotmányos módon* vagyis *a törvények szerint* és miniszterinek felelőssége mellett gyakorolná s az államalkotó magyar nemzet közjogi állását bármiben figyelmen kívül hagyná. Minthogy pedig a király felelős miniszterelnöke utján kinyilatkoztatta, hogy *fájdalommal és mély sajnálattal* vett tudomást arról a fölfogásról, mintha a királynak a *hadsereg törvény szerinti legfőbb hadúrának* a megnyilatkozása (t. i. a chlopy-i hadiparancs) a magyar alkotmánynak vagy a magyar nemzetnek, Magyarország törvényes jogainak, a magyar államiságnak sérelmét involválná: a szabadelvű párt a miniszterelnöknek a korona meghatalmazása alapján tett ezt a nyilatkozatát *megnyugtató* találja, ennél fogva a hadiparancs további tárgyalásának szükségé fönn nem fog. Ami pedig a királyi kéziratnak *politikai tartalmát* illeti, erre vonatkozólag a párt akkor fog határozni, mikor a *megalakult kormány programját* veszi tárgyalás alá.

Ime a szabadelvű párt határozata, mely első pillanatra kibuvónak látszik s kedvezőtlen benyomást kelt. Mi azonban a határozatot, alapos megfontolás után, nemcsak bölc diplomáciai aktusnak, hanem hosszú idő után az első olyan cselekedetnek tartjuk, amely a mai rendkívüli és kritikus helyzet magaslatára emelkedik.

Ha lett volna remény arra, hogy a chlopy-i hadiparancsra a magyar országgyűlés *egyhangu* választ adhasson: akkor magunk is örültünk volna annak, ha méltó lecke adatott volna a bécsi katonai köröknek. Azonban több mint bizonyos, hogy a királyhoz intézendő *fölrirat* körül hosszú lélekzetű vita kerekedett volna, amelynek folyamán az országgyűlés nyakig merült volna a *gravamenekben*. Ne feledjük azonban, hogy a bécsi kéznek egyik százados cselfogása az, hogy mesterségesen fölidézett *sérelmekkel* a magyar országgyűlés figyelmét a *főtárgytól* eltérítse s a közvéleményt kimerítse. A szabadelvű párt egyhangu határozata azonban a bécsi kéznek azt a másik hirhadt fogását is csuffá tette, melynek neve: *divide et impera*, tudniillik a nemzetnek minél több pártra bom-

lasztása, hogy azután az ekképp eltöredezett nemzet-testen annál könnyebben győzhessen a bécsi akarat.

A mostani helyzetet talán legkurtábban azzal lehetne jellemezni, hogy ma *az osztrák császár nyílt háboruságban áll a magyar királlyal*. Körber osztrák miniszterelnök tegnapi, mód fölött kihívó beszéde után ebben többé semmi kétségünk sem lehet. Az osztrákok egyenesen jogot formálnak arra, hogy a hadsereg mai állapotában változatlanul megmaradjon s követelik, hogy a magyar nemzeti aspirációk az armádiához hozzá ne férközhessenek.

Két dolog most már egészen bizonyos. Az egyik az, hogy az a férfi, aki a magyar királyi és az osztrák császári koronát egy személyben a fején viseli, rendkívül nehéz helyzetbe jutott. A másik az, hogy a mai helyzet nem arra való, hogy gravamenek, sérelmek tárgyalásával az ország drága idejét tölteni lehessen. Csataban vagyunk, amelyben sebeket osztunk, de kapunk is, sebünk gyógyítására majd később gondolhatunk. «Nem sajtot akarunk, hanem szabadságot!» mondta gróf Bercsényi Miklós a selmeci béketárgyaláson Hollandia követének. Mi is nem engesztelő szép szavakat akarunk, hanem a magyar nyelvnek kétségtelen és elévülhetetlen jogait akarjuk érvényesíteni a magyar hadseregben.

A szabadelvű párt tegnapi határozata megakadályozta azt, hogy a szabadelvű párt egy *gravamen* körül darabokra szakadjon s lehetővé tette, hogy az ország kormányzó pártja a nemzet *jogaiért* továbbra is egységesen küzdhessen. Lehetővé tette, hogy bennemaradhasson a szabadelvű pártban az a gróf Apponyi, akinek katonai programja, bátran lehet mondani, az ország háromnegyed részét, *ez idő szerint*, kielégíti. Amíg az országgyűlés többsége gróf Apponyira hallgat, bizonyos, hogy a magyar nemzeti álláspontot föl nem adja s bizonyos, hogy a *megoldást* is nemzeti irányban fogja keresni.

Más dolog a követelés és más lapra tartozik a megoldás. A magyar követelés benne van minden magyar lélekben, minden magyar ember az édes anyatejjel szívja magába; ellenben a megoldás fárasztó agyvelőmunka, melyhez a magyar státusz férfiak méltán igényelhetnek türelmet a magyar nemzettől.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 24.

Ezen a szép őszi napon, mely bearanyozta a sárguló lombokat, hervadó virágokat, izgalmas, viharokban teljes, egyben nevezetes ülése volt a képviselőháznak. A tegnapi nap eseménye, a hivatalos lapban megjelent királyi manifesztum s az ezt követő pártértekezletek nagy hatással voltak Budapest közönségére, melynek egy része délelőtt tíz órakor még csak egyes csoportokban, de tizenegy óra tájban már ezer és ezer száma

foglalta el a képviselőház környékét. Az előző napi hírek szerint nagyszabású tüntetésekre s a hazafias egyetemi ifjuságnak a szocialistákkal való összeütközésre volt kilátás, azért nagyszámmal jelent meg a rendőrség még pedig Rudnay Béla főkapitány vezérlete alatt, aki szinte félt aggodalommal őrködött azon, hogy valami élesebb kiáltás meg ne zavarja az országnak legalább külsőleges csendjét.

Féltiz óra felé egymásután robotgattak a képviselőház bejárója elé a fogatok. A függetlenségi és 48-as párt már reggel nyolc órakor bevonult a t. Házba, hol értekezletet tartottak, melyen elfogadták és aláírták azt a felirati javaslat-tervezetet, melyet *Polónyi Géza* szerkesztett nagy közjogi tudással, erős nemzeti érzéssel, de erős és éles kifejezésekkel is az éjszaka folyamán. Féltiz óra felé még csendes volt a folyosó, de háromnegyed tíz óra felé már zsongott az élénkségtől. Ebben az időtájtban érkezett meg gróf Khuen-Héderváry Károly lemondott és újra ki nevezett miniszterelnök is, akinek fogadtatásáról az este az ellenzékek s általában a politikai tanyákon nem valami biztató jövendölések jártak:

— Még a képviselőházba sem eresztjük be!

— Ha mégis oda merészkedik, tétlleg fogjuk inzultálni.

Héderváry miniszterelnök azonban, leszámítva néhány abcug-kiáltást, mégis bejutott minden nagyobb akadály nélkül az országház aranyos kupolái alá s nyomban bevonult a miniszterelnöki szobába, ahol gróf Apponyi Alberttel és a szabadelvű párt néhány oszlopos tagjával közel féltizenegy óráig tanácskozott. Ekkorra már megtelt a képviselőház. Lent a földszinten annyi volt a képviselő, amennyi nem volt, mióta ez a ragyogó palota átadott a használatnak. Soha nem látott mezei hadak vonultak fel. Itt-ott egy-egy napbarnitotta arc, melyről még a terembiztosok is most fedezték föl, hogy annak tulajdonosa is képviselő. Most tünt fel, hogy milyen szűk is tulajdonképpen a képviselőház ülésterme. A honatyák egy része a pad sorok végén, a padok mögött s az elnöki és előadó emelvények lépcsőin szorongott. A körbefutó karzatok mind a két emeletnyi magasságon roskadáig megteltek közönséggel, leginkább hölgyekkel. A főrendek karzata is teljesen megtelt. Ott volt a többek közt gróf *Pejacsevich* horvát bán, *Fehér* Ipoly pannonhalmi főapát, *Márkus* József főpolgármester s több főispán. Az írói karzatokon ugy fönt az emeleten, mint lent a földszinten szinte életveszélyes volt, kivált a déli órákban, a tolongás. S aki csak ott volt, annak ajkán mind csak az a gondolat talált kifejezést:

— Mi lesz? Mi lesz?

Gróf Apponyi Albert elnök pontban féltizenegy órakor ment föl az emelvényre s foglalta el az elnöki széket. Az elnöki csengő hangja egypár percre csendét varázsolt, csak a szélsőhátról jegyezte meg valaki:

— Most következik ama bizonyos történelmi pillanat!

Gróf Apponyi Albert előadta, hogy a függetlenségi párt tagjainak írásos beadványára hívta össze a mai ülést. Felolvastatta ezt a beadványt, s míg *Endrey* Gyula jegyző olvasta, addig az első emeleten belépő jegyekre várakozó vagy kétszáz egyetemi polgár rázendített a dalra:

Kossuth Lajos azt üzenté,
Előgyött a regimentje.

A nótá-hangjai végig visszhangoztak a folyósókon, egy-egy akkordjuk felszállt az ülésterembe s onnét a nyitott ablakokon ki a hullámokban ringó vén Duna felületére. Az ülés összehívását tartalmazó bejelentés felolvasása után lépett a terembe, szinte csendesen, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök. Arca halovány volt, mint rendesen, de sűrű szempillantásai ma nem árultak el annyi önnnyugalmat, mint más alkalommal. A szélsőjobb atléta Münnich Aurél, Pekár Gyula, Rosenberg Gyula és a többi heroldok rögtön odasorakoztak melléje, védelmére. Mert mégis, háthogyha valami történik... Amint a miniszterelnök leül a hársónyszékbe, rögtön észreveszi az ellenzék s olyan haragos tűz fut át a szélsőbaloldali lelkeken, mely forróbb talán, mint ami a Párisi Áruházat elhamvasztotta. Ahány szélsőbaloldali torok van, az mind-mind azt harsogja ötször-hatször, huszszor a fehér miniszterelnök felé.

— Éljen az alkotmány! Le a gránicsárral!

Ez volt az első tüntetés, sejtetője annak, hogy itt ma egyéb is fog következni. Es következett is hamarosan. Gróf Apponyi Albert elnök bejelentette, hogy Olay Lajos a napirend s a chlopy-i hadiparancs tárgyalása előtt összeférhetlenségi bejelentést óhajt tenni gróf Khuen-Héderváry Károly képviselő, miniszterelnök ellen.

— Halljuk! Halljuk! — harsogta az egész szélsőbal, a közbefutó karzat pedig előrehajolt. A szép asszonyok kalapjain rezegtek a virágok. No most jön az első bomba.

Olay Lajos, a haragos Olay, aki a bából lett miniszterelnöknek a legengesztelhetlenebb ellensége, felállt, megköszönte torkát s azután előterjesztette összeférhetlenségi bejelentését, mely abban összponosul, hogy a Szápáry László-féle megvesztegetési kísérlet a miniszterelnök uralmának fentartása érdekében s gróf Khuen-Héderváry előleges tudtával történt, tehát büntetésre volt Szápáry Lászlónak és megszőktetni segített Dienes Mártonnak.

— Cimborájuk volt! — süviti Kubik Béla. Egymást kergették azután a kormányelnök felé a legélesebb felkiáltások:

— És még ide mer jönni!

— Nincs ennek az arcán bőr! — és több ily kifejezés, melyet meg sem akarunk örökíteni.

Olay Lajos összeférhetlenségi bejelentését Endrey Gyula jegyző is felolvasta, azután az elnök kiadta azt az összeférhetlenségi bizottságnak. Egy pillanatra mintha szélesend kezdett volna uralkodni, de ez csak egy pillanatig tartott. Elérkezett a t. Ház a napirendhez, melynek tárgya, a chlopyi hadiparancs már napok óta égeti

a magyarok lelkét. A függetlenségi párt nevében és megbízásából annak elnöke, Kossuth Ferenc állt fel szólásra. A szélsőbaloldali mezőkön, hegyoldalon csend támadt, olyanféle, mint a pusztán a nagy mennydörgésekkel harsogó viharok előtt. Kossuth Ferenc higgadtan, az ő csendes szónoki páthoszával beszélt, de azért igen sok hazafias mondata után kitört a helyeslés riadala. Rámutatott arra, hogy gonosz tanácsadók veszik körül a magyar királyt, akik a királyt és nemzetet egymás ellenségeivé akarják tenni.

— Ugy van! Ugy van! — zug az egész ellenzék egészen a néppárt határmegyéjéig.

A chlopy-i hadiparancs után megjelent királyi manifestum — folytatja Kossuth — még mélyebbé tette a szakadást a király és nemzet között. Gonosz volt az a tanácsadó, aki azt javasolta a királynak, hogy abban a hadiparancsban a politikát vigye be a hadseregbe. Mikor a hadsereg politikál az trónoknak veszedelme.

— Igaz! Ugy van! — kiáltják a szélsőbaloldalon.

— Ez nem történhetett másként, minthogy a magyar királynak az osztrák miniszterelnök a tanácsadója.

— Szégyen, gyalázat! Körber és Khuen! — harsog a szélbal, a szélső jobb, a Gajáriak, a Münnichek, Rosenbergek padsora pedig mozogni kezd, mire csak úgy zudul feléjük a sértő kiáltás:

— Chlopyisták!

— Labancok!

— Szégyeljük magukat!

Kossuth Ferenc ezután átnyújtotta az elnöknek a függetlenségi párt felirati javaslatát, melyet Endrey Gyula az előadói emelvényről olvasott fel. Hazafias érzéstől áthatott, szép közjogi munka, mely azonban sem tartalmánál, sem élesebb kifejezéseivel nem alkalmas arra, hogy a nemzet és uralkodó közt fölmerült ellentéteket eloszlassa. Nemzeti jogainkat, önállóságunkat védelmezi, de élesen vágó súlyos kardesapásokkal összefoglalja azt a keserűséget, melyet a nemzet egyeteme érzett a chlopyi hadiparancs kibocsátása után. Rámutat a hadiparancs szerencsétlen közjogi tévedéseire, hogy a királynak a jogokat a nemzet adta s ezeket a jogokat el nem hagyományozta. Hogy a hadsereg nem az uralkodóé, hanem a nemzeté, mely azt vér- és pénzáldozatával fentartja. Hogy a magyar hadsereg felállítását éppen az 1867: XII. t.-c. biztosítja, melyet azonban éppen a hatalom nem akar végrehajtani. Végül a hadiparancs egy kifejezésére hivat-

kozva kijelenti a felirat, hogy nemzeti jogainkat nem adjuk fel soha, soha!

— Soha! Soha! Soha! zugott helyeiről felugorva az egész szélsőbaloldali tábor, az elnök pedig az ülést öt percre felfüggesztette.

Szünet után gróf Héderváry Károly miniszterelnök állt fel szólásra. Ami ekkor következett, azt szinte lehetetlen megörökíteni. A szélsőbaloldalon óriási zaj, üvöltés tört ki oly mervben, hogy szinte megdöbbenve kérdezte a hallgató, hogy ugyanaz-e ez a párt, amelynek a nevében előbb azt a minden élessége mellett is higgadt, hazafias felirati javaslatot benyújtották? Gróf Apponyi elnök kért, könyörgött és szinte sirt kezében a csengetyű, de minthiába volt, mint a záporos, úgy zudultak Héderváry ellen a sértőbbnél sértőbb közbekiáltások:

— Van-e vesztegetésre pénze!

— Üdvözli Geiger Gizella!

— Tisztelteti Hajdu Etelka!

Az óriási tombolás közepette a miniszterelnök ott állt halaványan, tehetetlenül, mikor felállt Lengyel Zoltán s kézzel fenyegetve valamit kiáltott feléje. Erre az egész szélsőbal helyéről felugrának. Követelte Lengyel Zoltán rendretasítását, ami meg is történt.

Olyan jelenetek következtek ezután, melyek most már a rokonszeny bizonyos mértékét még azok részéről is gróf Khuen-Héderváry felé terelték, akik bizonyára nem a kormányelnök iránti rokonérzést hozták lelkükben a mai ülésre. Sőt történetek olyan közbeszólások, melyek mint-hogyha odacéloztak volna, hogy a külső erőszakos beavatkozást provokálják Magyarország belpolitikai ügyeibe. Először is Rigó Ferenc, a hegyes bajszu, magyar ruhás képviselő sarkantyupengés közt oda ment Héderváry miniszterelnök elé s azt mondta neki:

— He, atyafi, mi keresni valód van itt. Hadd félbe a beszéded és ne provokálj bennünket. Menj ki, ameddig jó dolgod van.

Ugyan ebben a pillanatban a szélsőbalról vagy ötven torokból fölhangzott Rigó felé a biztatás:

— Üsd pofon! Vágd pofon!

A kormánypártiak, szélsőbaloldaliak erre a közökre rohantak s lett olyan kavarodás, hogy csak az elnöki emelvényről lejtött gróf Apponyi Albert volt képes valahogy a rendet helyre állítani. A miniszterelnök különben azonnal bejelentette mentelmi jogának megsértését s midőn újból szólni kezdett, újból megismétlődött ellene a kevésbé izléses közbekiáltások áradata.

Gróf Khuen-Héderváry különben azt fejtegette, hogy a király a hadiparancsban nem akarta sér

Vén poéta.

— A Magyarország tárcája. —

Készülő nagyobb műből. — Irta Gr.

Ne kérdjétek, nem érdemes arra felelni, hogy mi lesz a vén poétából?

Semmi, igazán semmi. Poéta, semmi egyéb! Ért az valamit a mi éveinkben?

Nem is akarhat egyebet, mint átadni néhány érző szívnek, igen-igen kevés szívnek bár, azt a néhány dalt, melyek tolmácsolásával ő bizatott meg, melyeknek akkordjait ő érezte ki, ő fogta fel a mindenséget betöltő, az égboltjának rengete világot, a kis madár szivecskéjét, a virágcsa harmatos kelyhét egyaránt betöltő s az ember szive által megnyilatkozó örök, nagy költészetből...

Száz egynehány dal... Érdemes ezekért élni? Ha megérkezik a nagy óra, melyben be kell számolnunk a leélt napokkal, az élet utralójául adott tehetségekkel, vajjon elegendő-e, ha két-három, vagy talán egyetlenegy szív áll elő s tesz mellette boldog tanuságot!

— Engem megértett, engem megvigasztalt, nekem költöm, nekem jóltevőm volt!

Oh ez már nagy, igen nagy diadal! Ezért már kinyílnak az örökkévalóság kapui! Hogy hiányozhatnék az örökkévalóságból az, aki tulajdonosa a mindenség költészetéből kizengő akkordok bár legkisebbjének, legegyszerűbbjének is!

Hát aki hijába hitte, hogy a dalnok nem tévedett; aki azt vélte, hogy holta után értik meg s ha nem látták meg keble nyílt sebén

keresztül a legforróbb, a legérezőbb szívet, majd meglátják, majd meghallják, mikor az a nagy földréteg borul reá?

Tévedhetett, de tévelye is erényes; hasztalan törekvése is nagy volt és nemes.

Nem élt hiába, nem kell szégyenkezve Isten elé járulnia.

És a költő álmódott, ábrándozott, dalolgotott tovább. Talán hatvan éves volt már, amikor tudomására jött egyszer az, hogy nagy külföldi költők, jeles festők az ő műveit találták legszebbeknek, ismertetésére, terjesztésre legméltóbbaknak választották ki találomra a nekik megküldött anthologiákból; máskor a munkások tizezreinek ajkán zendült meg a nyomor vigasztalására írott dalai; a szegény tót nép is hálása szívvél vette, hogy legédesebb dalocskáiban a hegyes-völgyes felföldről, a szőke Garam dudoló hullámairól emlékszik meg; de ismeretlenektől is hallotta, hogy dalait szeretik, olvasgatják...

Az élehetetlen még kötetbe sem gyűjtötte össze dalait. Igazán csak annak élt, hogy élénekelje néhány édes-bus dalát és nem törődött velük tovább. Hiszen önmagával, sorsával sem gondolt soha.

És mégis, mégis betévedt pici hónapos szobáskájába a dicsőség egyetlen halvány sugárkaja... Jól esett, boldog volt, hogy megérthette, de nem kérte, nem várta többé, nem kért, nem várt belőle többé... Megelégedett kicsiny és ugyszólván véletlen dicsőségével...

Emlékei fel-felkeresték és mikor már nagyon,

nagyon fájt szívének az a szóval ki nem fejezhető, egyetlen okra, esetre vissza nem vezethető, közönséges emberek szive által fel nem fogható valami, ami a céltalanul, sikertelenül, de a szív s a lélek hófehér tisztaságában átélt élet sajátságos bánata; ha felzsongott az élehetetlen költői szív mélabus zenében feltörő kesergése, ez a szavakba nem foglalható, hangjegyekbe nem szedhető, végtelen fájdalmas, mégis végtelen édes szimfónia, akkor mégis, mégis azt hitte, hogy költő, kinek élete nem volt tartalmatlan, bár külső sikert nem ért meg sohasem!

Felkeresett egy-egy csöndes templomot, annak is a legsötétebb zugát és akkor már szavakat is talált, mert lelke Istenhez járult, kinek csarnokai sosem zárják el a költők előtt és elmondotta nagy vallomását a Teremtő színe előtt.

Csodás zene, égbe törekvő, magasztos és édes zene áradt lelke mélyéből minden szavának nyomában.

«Isten, dicsérlek, áldalak!

Földi szerencsében nem volt részem, emberek boldogságát nem éreztem, de szívem van, amely mások szerencsétlenségét megsiratja, mások boldogtalanságát vére hullásával is megváltaná.

Isten, dicsérlek, áldalak!

Nem törekedtem semmi után, ami másoknak életcélja; máskülönben mért esdekelnék hozzád, Istenem, hogy tulvilágod üdvében részesülj a földieknél ragyogóbb kincsekben, örökkévalóbb boldogságban és dicsőségben!

Isten, dicsérlek, áldalak!

teni a magyar nemzetet s mély fájdalommal vett arról tudomást, hogy ezt így magyarázták. — Már a királyi szónak sem hiszünk! — kiáltotta *Barabás* Béla.

Iszonyu kavargás, felháborodás tört ki erre a csakugyan meggondolatlan, az uralkodót sértő kifejezésre.

A néppárttól, a kormányparttól Rakovszky, Perczel Dezső, az Andrássyak a reszkedő harag tüzével kiabáltak *Barabás* felé.

— Hazaáruló!

— Ez az ur már hazudott!

— Ki kell dobni, hazaárulót nem tűrünk!

Ez így ment vagy egy negyedóraig, míg végre az elnök indítványára *Barabás* Bédát jegyzőkönyvi megrovásban részesítették. *Barabás* eljárását különben a szélsőbal higgadtabb része is súlyosan elítélte s Kossuth Ferenc a szünet alatt kijelentette:

— *Barabás* Bédának többé nincs helye a függetlenségi párt padsoraiban!

Hosszabb házszabályvita után még Babó Mihály beszélt a chlopy-i hadparancsról. A nap már nyugvóra hajtott a távol hegyek mögött vörös koronáját, mikor az elnök az ülést négy óra után berekesztette.

Budapest, szeptember 24.

A szabadelvű párt értekezlete. Alulírott szabadelvű párti képviselők felkérlik a párt elnökségét, hogy a szabadelvű pártot f. hó 28-án esti 6 órára, a *párt katonai programjának* megállapítása céljából tartandó értekezletre összehívni méltóztassék:

Aláírásk: Steiner Ferenc, Sziklay Ede, Witmann János, Hammersberg László, dr. N. Maróthy László, Erreth János, Bernáth Béla, Szabó Eerenc, Hollaky Imre, Horánszky Lajos, Frey Ferenc, Farkas Abraham, Mihályovics Kornél, dr. Issekutz Győző, dr. Smialovszky Valér, Keczer Miklós, Ivánka Oszkár, Brezovay László, Heintz Hugó, Háromy László, Bedő Albert, Kendé Péter, Fülöp Béla, Vancsó Gyula, gróf Bethlen István, Kubinyi Géza, gróf Erdődy Gyula, Pekár Gyula, Szentiványi Gyula, Szentiványi Árpád, Szemere Miklós, dr. Samassa János, Mihályi Péter, Patyánszky Elek, Bujánovics Gyula, Rubinek Gyula, Battányi Tivadar gróf, Miksa Imre, dr. Bodóky Zoltán, ifjú Salamon Géza, Bogyay Máté, Günther Antal, Krecsmarik János, Sándor József, Székely György, Bauer Antal, Leidenfrost László, Károlyi Antal, Lator Sándor, Somsics Miklós, Radovánovics György, Kobek Imre, Fogarassy Zsigmond, Hertelendy Ferenc, Blaskovics Ferenc, Kiss Ernő, Salacz H. Gyula, Molecz Dani, dr. Nagy Mihály, dr. Nagy Ferenc, Bolgár Ferenc, Ságby

Csalódtam szerelmemben, nem boldogítottam soha senkit! Amaz szerencsétlenségem, ez bűnöm. Vajjon jóvá tehetem-e a szivtétlen meddősegeit, ha a gyöngéket oltalmazom s a szegényeket gyámolítom?

Isten, dicsérlek, áldalak!

Éltemet nem éltem, csak végigálmodtam. Oh Istenem, nem sujtod őz főmet ily hasztalan életnek immár leáldoztakor? Jogos-e, ha most csupán a te fulvilágozodról, csupán a te irgalmadról, csupán Felőled, csak Felőled álmodom!

Isten, dicsérlek, áldalak!

— Imádkozik, mondanák, kik a főjét alázatosan lehajtó öreg embert meglátnak porig boruló alázatosságában.

Ugy van úgy, imádkozik s lelkének himnusza a «Miatyánk» örök szent, örök nagy és mégis oly egyszerű igéivel ér véget.

Mintha a Mindenható feleletre méltatná áhítatos szolgáját, megszólal a templom orgonája és még magasabbra emeli az Istenéhez kívánczó agg dalnok lelkét.

Távozik, hanem Isten beszéde szebb, változatosabb az emberi lélek minden költői és művészi megnyilatkozásánál. A templom ajtajában várja a mosolygó napsugár, zöldelő falevélkét hajt felé a szellő s éppen arra a helyre röpi, ahol érző szive dobog. Amott harsogja felséges kápolnát a hőmpölygő folyam s biborba öltöznek már a fellegek is.

Isten beszél. Nyájas szavakat intéz a szegény öreg költőhöz, mialatt csöndes léptekkel tér kicsi hónapos szobácskájába...

Gyula, Morzsánvi Károly, Holczer János, dr. Fejér Antal, Sándor Pál, ifjú Vojnics Sándor, Böszörményi Sándor, Miklós Odón, Justh Ferenc, Domahidy Elemér.

A válság.

Budapest, szeptember 24.

Az összes pártok üléseztek tegnap, sőt a függetlenségi párt értekezlete megszakítással a mai reggelre is áthúzódott. A szabadelvű párt értekezletén elfogadtak egy határozati javaslatot, melynek lényege az, hogy a szabadelvű párt a chlopyi hadiparancs sérelmeinek reparálására elfogadja elégtételül a királynak a miniszterelnök által közvetített engesztelő szavait, melyeket a miniszterelnök a pártértekezleten tolmácsolt. De ezzel szemben a párt elhatározta, hogy a katonai javaslatokra vonatkozólag a legrövidebb időn belül megállapítja programját s addig is semmiféle direktívát magára nézve kötelezőnek nem ismer.

A függetlenségi párt négy tagja egész éjszaka dolgozott egy terjedelmes feliraton, melyet a párt ma reggel egyhangulag elfogadott. A Szederkényi-párt értekezletén elhatározta, hogy csatlakozik a Kossuth-párt feliratához. A néppárt a manifesztum hatása alatt elhatározta a leszerelést.

Az utca képe, dacára a válságos híreknek, teljesen nyugodt. A szabadelvű pártkör előtt tegnap este volt egy kis csoportosulás, de az is megszűnt rendőri közbelépés nélkül.

Tudósításaink a következők:

A szabadelvű párt második értekezlete.

A *szabadelvű párt* tegnap este 6 órakor folytatta a délnben félbeszakított értekezletét.

Báró Podmaniczky Frigyes elnök megnyitja az értekezletet s átadja a szót gróf *Andrássy* Gyulának.

Gróf *Andrássy* Gyula: T. értekezlet! A ma délelőtt tartott értekezlet abban állapodott meg, hogy délután ismét egy értekezlet fog tartatni abból a célból, hogy a chlopyi hadparancs ügyében a párt állást foglaljon. A párt egyes vezérférfiai összejöttek és egy *határozati javaslatot* dolgoztak ki. Engem biztak meg azzal, hogy azt itt a pártértekezlet elé terjesszem. Ezennel bátor vagyok ezt megtenni. (Halljuk! Halljuk!) Minden indokolás nélkül felolvasom a határozati javaslatot: (Olvassa.)

A Chlopyban folyó hó 16-án kibocsátott legfelsőbb hadparancs ténye és egyes kifejezései széles rétegekben okoztak megdöbbenést; hazafias aggodalommal töltötték el mindazokat, akik egyenlő hűséggel viseltetve a szent korona hatalma és ténye és a nemzet jogai iránt, az uralkodóház és a magyar nemzet közötti kölcsönös bizalom és összhang ápolását ismerik egyik legfontosabb feladatuknak. (Élénk helyeslés.)

Igaz, hogy Felsőleges urunk, királyunknak alkotmányos uralkodói egész működése már önmagában ellentmond azon feltevésnek, mintha ő Felsőleges az 1867. évi XII. törvénycikk 11. §-ában körülírt fejedelmi jogait másként, mint alkotmányos módon, (Zajos helyeslés.) vagyis a törvények szerint és minisztereinek felelőssége mellett gyakorolná és az államalkotó magyar nemzet közjogi állását bármiben figyelmen kívül hagyná s hogy ennél fogva a hadparancs azon értelmezése, mely az igazságot felidézte, tényleg az ő intencióinak felelt volna meg, (Ugy van!) de azért ő Felsőlegesnek atyai szíve méltányolta a nemzet aggodalmait és miniszterelnökét a felmerült félreértések eloszlatása céljából nyilatkozat megtételére hatalmazta fel.

Bátor leszek ezt a nyilatkozatot felolvasni (olvassa):

«Első kötelességem, hogy Felsőleges királyunk felhatalmazása alapján a következő kijelentést tegyem: O Felsőleges fájdalommal és mély sajnálattal vett arról tudomást, hogy az általa kiadott had-

parancs oly felfogásokkal, félreértésekkel, sőt félremagyarázásokkal találkozott, amelyek oda konkludáltak, mintha a Felsőleges urnak, mint a hadsereg törvény szerinti legfőbb hadurának ezen megnyilatkozása a magyar alkotmánynak, vagy a magyar nemzetnek, Magyarország törvényes jogainak, a magyar államiságnak sérelmét involválná. Ez ki van zárva, ez nem történhetett meg, ez ő Felsőlegesnek intenciójától távol állott és a hadparancsnak bármely oldalról ilyen magyarázatot adni helyesen és jogosan nem szabad és nem lehet». (Élénk helyeslés.)

A miniszterelnöknek a korona felhatalmazása alapján tett ezen nyilatkozata teljesen elégséges arra, hogy a magyar nemzet kebelében ezen hadparancs kapcsán támadt izgalmak eloszlatassanak. (Helyeslés.)

Az országgyűlési szabadelvű párt, midőn ezt hazafiui megnyugvással konstatálja, ebből folyólag kijelenti, hogy a hadparancs további tárgyalásának szüksége fenn nem forog. (Helyeslés.)

Ami pedig a legfelsőbb királyi kéziratnak politikai tartalmát illeti, erre vonatkozólag a párt az érdemleges határozathozatalt akkorra tartja fenn, midőn a megalakult kormány programját veszi tárgyalás alá. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Bátor vagyok a határozati javaslatot elfogadásra ajánlani. (Hosszantartó zajos helyeslés és taps. Felkiáltások: Elfogadjuk!)

Az elnök: Méltóztatnak a határozati javaslatot elfogadni? (Elfogadjuk!) Tehát kimondom, hogy a most fölolvastott határozati javaslatot az országos szabadelvű párt egyhangulag elfogadta. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt szintén tegnap este 6 órakor tartott értekezletet, melyen elhatározták, hogy a függetlenségi párt a holnapi ülésen *felirati javaslatot* terjeszt a Ház elé a chlopy-i hadiparancs ügyében, melynek megszövegezésére az értekezlet *Kossuth* Ferenc elnöklésével öttagu bizottságot küld ki, melynek tagjai *Polónyi* Géza, *Tóth* János, *Mezőssy* Béla és *Bakonyi* Samu lettek.

A függetlenségi párt ma reggel 8 órakor folytatta értekezletét. A párt tagjai nagy számban gyűltek össze a képviselőház első számú termében, hogy a királyhoz intézendő felirat szövegét végleg megállapítsák. A gyűlésen *Tóth* János elnökölt. *Polónyi* Géza mutatta be a felirat tervezetét, melyen ő, *Tóth* János, *Mezőssy* Béla és *Bakonyi* Samu tegnap este tíz órától ma reggel fél hétig dolgoztak. A felirat felolvasása mintegy félóraig tartott. Az egybegyűlt képviselők mély csendben hallgatták a feliratot, melyet még ma délelőtt benyújtottak a képviselőház elé.

Románok a Tribuna ellen.

Megemlítettük tegnap, hogy a *Tribuna Poporului* vad kirohanást intézett a magyar nemzeti követelések ellen, fölhasználva ezt arra, hogy az oláhok lojalitását a külföld előtt a magyarok rebellis voltával szemben föltálgassa. Ez a politika nem fejezi ki az egész magyarországi oláhoknak meggyőződését s azok, akik magyar polgár létükre nem Ausztriával azonosítják magukat, már *fölemelik szavukat az ellen*, hogy őket a Poporului csoportjával egy kalap alá vegyék. *Temesvárról* jelentik, hogy *Temes*, *Arad*, *Torontál* és *Krassó-Szörény* megyék területén lakó oláhok e hó 23-ára, esetleg valamely későbbi napra Temesvárra gyűlést hívtak össze, melyben *tiltakozni fognak az ellen*, hogy az *aradi lap emberei az egész oláhság nevében nyilatkoznak*, holott ők csak egy érdekes csoportot képviselnek. *Tiltakoznak* pedig az ellen, hogy e csoport a hazai oláhokat oly színben akarja feltüntetni, mintha a *magyarság ellenségei lennének*, mikor mindig arra törekednek, hogy a magyarokkal mindig békés egyetértésben éljenek.

Előfizetési fölhívás!

Október hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentúl is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívélyesebb összeköttetésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelappot, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyedévi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.— K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet.

Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Tisztelettel

a «Magyarság» kiadóhivatala.

TÁVIRATOK.

A szerb skuptina összehívása.

Belgrád, szept. 24. A hivatalos lap ukázt tesz közzé, amelylyel a skuptinát szeptember 16 ára ó-naptár szerint (szeptember 29-én) rendkívüli ülésre hívják egybe.

Forrongás a Balkánon.

Pétóvár, szept. 24. Egy hivatalos, a macedon kérdést nyilvánosságra hozott kormány-kommuniké hangsúlyozza, hogy a hatalmak álláspontja Ausztria-Magyarország és Oroszország programjával szemben változatlan, miért is sem Törökország, sem Bulgária a programmal szemben tanusítandó nyílt vagy titkos ellenállás esetén semminő részről támogatásra nem számíthatnak.

Washington, szeptember 24. Azon esetben, ha a törökországi helyzet megengedi, az amerikai hadihajóknak a keleti vizekről való visszavonását, az Egyesült-Államok európai hajóhada Dsibutiba megy az Egyesült-Államok érdekeit Abessziniával való kereskedelmi viszony kötése útján szolgálendő.

A nisi összeesküvők pöre.

Belgrád, szept. 24. Szuronyos örök kísérik a nisi összeesküvésben részes huszonöt vádlottat a várban levő vezérkari parancsnokság helyiségébe, ahol a törvényszék összetült. A fővádlott, *Novakovics* kapitány, a vezérkarhoz volt beosztva. Hóna alatt a katonai törvénykönyvvel állott bírái elé. *Novakovics* hatalmas, délceg alag, feszes tartású. Kivüle a fővádlottak: *Lontivics* hadnagy, Szava *Gruicsnak* unokaöccse, aki most valószínűleg miniszterelnök lesz, továbbá *Teodorovics* hadnagy a június 11-iki királygyilkosságkor megölt belügyminiszter unokafivére. Az eddigi kihallgatások arra az érdekes felfedezésre vezettek, hogy az összeesküvőket *felültették*; elhitették velük, hogy a Belgrád-

ban állomásozó tábornokok legnagyobb része rokonszenvesen támogatna egy olyan összeesküvést, amely a királygyilkos tisztek hatalmából kiszabadítaná s befolyásától megóvná Péter királyt, aki maga is szeretné, ha erre a feladatra vállalkoznának elszánt tisztek. *Magdalevics* tábornok, akit Milán király annak idején elbocsátott a szolgálatból, mert tehetségtelennek tartotta, Sándor király pedig esküvéje előtt visszahívatta, hogy mindenre kész hive legyen ezért, úgy akart Péter király kegyébe jutni, hogy mozgatta az összeesküvést. A tárgyalásról, amely szigorúan titkos, alig szivároog ki valami. Itélethirdetésre pénteken, vagy szombaton kerül sor.

NAPIHIREK.

Budapest, szept. 24.

— (Időjárás.) Európában a levegőnyomás eloszlásában és az időjárásban feltűnő változás nem volt. Hazánkban derült, csendes, nappal enyhe és éjjel hűvös idő uralkodik.

Jóslat:

Az időjárásban változás nem várható.

Hőmérséklet: d. u. 2 óraker + 17.8 C. fok.

— (Udvari és személyi hir.) Athénből jelentik: *Miklós* herceg és *Heléna* hercegnő *András* herceg eljegyzésére Darmstadtba utaztak. A trónörökös utazását elhalasztották.

— (Öngyilkos országgyűlési képviselő.) Ma délben nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt a fővárosban. *Fesztly* Béla, az udvardi kerület szabadelvű párti képviselője az Adria-szállodában ötször magára lőtt és a mentők haldokolva vitték a Rókus-kórházba. *Fesztly* Béla tegnap este Komáromból érkezett a fővárosba. Vele jött *Csepí* Dániel komáromi földbirtokos. A pályaudvarról egyenesen az Adria-szállodába hajtatott, ahol Csepivel a II. emeleten bérelt lakást. Ma reggel *Fesztly* azzal vált el Csepitől, hogy a képviselőházban találkoznak. Csepí eltávozott és a képviselő magára zárta a szobája ajtaját. Kevéssel tíz óra után öt lövés dördült el gyors egymásutánban a szobájában. Betörték az ajtót. A képviselő a pamlagon teküdt, a melléből patakozott a vér. Nyomban a mentőket hívták, akik konstalálták, hogy ötször lőtt a mellébe. A veszedelmesen sebesült képviselőt első segítségben részesítették, azután haldokolva vitték a Rókus-kórházba. Az öngyilkosság híre nagy gyorsasággal terjedt el a fővárosban és mely megdöbbenést keltett a képviselőházban. Tettéknek okát még csak nem is sejtik. Levelet nem hagyott hátra. Azt beszélik, hogy beteg ember volt és emiatt lett volna öngyilkossá. A képviselőt a Rókus-kórháznak sebészeti osztályára vitték s Navratil tanárnak 28. számú kórtermében fekszik külön szobában, ahová a 33-as kórteremből vitték. A délelőtt folyamán megjelent a kórházban Tuba János országgyűlési képviselő, a komáromi követ, de a sebesülttel nem beszélhetett, mert eszméletlenül fekszik. A képviselő tegnap este későn tért lakására apósával s vigan töltve az estét, semmivel sem árulta el sötét szándékát. A közkedvelt képviselő alig marad életben, gyászba borítva nagy és előkelő családját.

Fesztly Béla született O-Gyallán (Komárommegye) 1868. szept. 19-én földbirtokos szülőktől. Középiszkolai tanulmányait Komáromban, Pozsonyban, Esztergomban, Nagyszombatban és Lőcsén végezte. A jogi tanfolyamra Pestre került, ahol főiskolai tanulmányait 1891-ben fejezte be. Eleinte ügyvédi pályára készült s két jogszigorlatot letéve, a komáromi kir. törvényszékhez ment joggyakorlatra, ahol azonban alig néhány hónapig működött, mert 1891. októberében Komárommegye másodaljegyzőjévé választotta. 1893-ban első aljegyző lett, majd azon év október havában egyhangulag az udvardi járás főszolgabírájává választották. Az 1896. évi általános képviselőválasztás alkalmával az addigi képviselő, az Ugronpárti Heckenast György ellenében szabadelvű párti programmal képviselővé választották s azóta tagja volt a törvényhozásnak.

— (Nemesi előnév.) A király idős dr. *Bodnár* Sándor tiszteletbeli megyei főorvos, tiszarófi lakosnak, valamint törvényes utódainak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett, a bemutatott címet és az «aszalai» előnevet díjmentesen adományozta.

— (Szent Gellért emléke.) Ma van *Szent Gellért* vértanu halálának évfordulója. *Temesvárott* ezen a napon minden évben fényes egyházi szertartással ünneplik meg Csanád első püspökének emlékét. Az utóbbi években *Velencében* is minden esztendőben szeptember 25-én ünnepi istentiszteletet tartanak *Szent Gellért* emléknapiján a *Szent György-szigeten*, ahol a vértanu egykor bencésrendi apát volt és *Mirano-szigeten*, ahol a sírja van. Hogy a két szigeten évről-évre nagy fényvel, zenés nagymisével és szentbeszéddel ülik meg *Szent Gellért* ünnepét, az *Dessewffy* Sándor csanádi püspök műve, aki 1900-ban szeptember 24. és 25-ére *Velencébe* zárandoklatot vezetett s egyuttal maradandóvá kívánta tenni a lagunák városában dicső szentünk tiszteletét és a magyarság emlékét. Evégből a *San Giorgio-templomban* magyar zászlót helyezett el, melyet az ottani *Benedek-rendiek* mindenkor szívesen megmutatnak az ott ájtatoskodó magyaroknak. *Szent Gellért* oltárát földiszította s kétoldalt latin és magyar fölírással ellátott márványtáblát helyezett el. A fölírás a következő:

Midőn Magyarország a kereszténység felvételének és királysága megalapításának kilencszázados évfordulóját ünnepelte, e szent helyre, hol a magyar nemzet nagy apostola, *Szent Gellért* vértanu, első csanádi püspök nevelkedett és apáti tisztséget viselt, 1900 évi szeptember 25-én hálás kegyelettel elzárándokolt, itt ünnepies istentiszteletet tartott s ezt a feliratot készítette cserneki és tarkeői *Dessewffy* Sándor csanádi püspök, *Szent Gellértnek* 86. utóda, káptalanával, papságával és hiveivel együtt.

Oh, *Szent Gellért* püspök,
Aldd meg országunkat,
Mi magyar hazánkat
Es szent egyházunkat.
Közbenjárásodban bőven legyen részünk,
Isten irgalmába ajánld fel nemzetünk.

A csanádi püspök *Szent Gellért* holttestének drága öltözéket (mitrával, láncsal, kereszttel, gyűrűvel és pásztorbottal) adományozott s az így ujonnan felöltöztetett szent ereklye részére aranyozott bronzszekrényt készíttetett. Ezenkívül a csanádi püspök mind a két szigeten örök alapítványt tett, hogy a szent tiszteletére a csanádi egyházmegyéért és Magyarországért zenés énekes misét mondjanak szeptember 25-én.

— (A levélhordó merénylője.) A rendőrség detektívjei minden irányban nyomozzák ezt a vakmerő rablógyilkos merénylőt, aki tegnap a József-körut 14. számú házban baltával leütötte *Boda István* pénzeslevélhordót és kirabolta. A merénylőnek teljesen nyoma veszett. A rendőrség most már csak abban bizakodik, hogy a merénylőt ruhája fogja elárulni, amely tele lehet vérral. A rendőrségen *Bónis István* rendőr ogalmazó egész sereg tanut hallgatott már ki, akik valamennyien azt vallják, hogy látták a gyilkos menekülését, de nem tudta senki, hogy mi történt és így nem is üldözték. Egy *Dants Miklós* nevű cserepes a merénylet reggelén a József-körut 12. számú ház előtt látott ácsorgni egy embert. Mivel abban a házban pár hét előtt betörés volt, gyanussá vált ez ácsorgó ember. Megfigyelte és látta, hogy amikor *Boda* levélhordó a 14. számú házba ment, a gyanus ember is utána sompolygott. Az éjszaka a Hazám-kávéházból egy embert kísérték a rendőrségre, akinek a viselkedése gyanus volt a detektívek előtt. A főkapitányságon azután kiderült, hogy ártatlan. Ma egész halom levél érkezett a főkapitányságra, amelyben össze-vissza jelentik, hogy hol látták a merénylőt. Az egyik levélíró azt mondja, hogy látott egy embert, aki az összekötő vasut hidról egy postás táskát dobott a Dunába. *Boda* állapota ma már jobbra fordult és orvosai azt hiszik, hogy megmenthetik az életnek.

— (A népfölkelők jelentkezése.) A honvédelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki a népfölkelők jelentkezése dolgában. Eszerint a népfölkelésre kötelezettek az időszaki jelentkezést írásban is teljesítetik.

— (Életunt magánhivatalnok.) *Lazits* *Dusán* 30 éves magánhivatalnok egy *Sip-utcai* vendéglőben mérget ivott. A Rókus-kórházban ápolják.

— (Bem apó.) A küllőmegyei róm. kath. papság elhatározta, hogy Bem tábornok emlékére ünnepeket szentel. Ugyanis 1849-ben, midőn Bem apó Kis-Küllőmegyében táborozott és Vámos-Gálva határán a zsoldos osztrákhaddal csatát vívott, a harc utáni éjszakán az abosfalvi római katolikus plebániában-épületben halt meg s másnap innen indult a honmentő nagy munka továbbfolytatására. E történelmi nevezetességű eseményt akarja a küllői róm. kath. esperesi kerület papsága megörökíteni. Mindeztőlünk, a papság őszi rendes koronagyűlésével kapcsolatban, midőn egyszersmind a róm. kath. tanító-egyesület is gyűlést tart, az abosfalvi plebániában az eseményt díszes emléktáblával fogják megörökíteni, melynek leleplezésekor hazafias ünnepeket rendez a kath. papság a tanítóegyesület bevonásával és közreműködésével. Az ünnepély e hó végére vagy a jövő hó első napjaira van tervezve.

— (Maxim Gorki önmagáról.) Maxim Gorki, a nagynevű orosz író, az «Éjjeli menedékhely» szerzője, a következő életrajzi adatokat mondotta el önmagáról. 1878-ban mint inas beléptem egy cipész üzletbe, 1879-ben egy rajzolóval szolgáltam, szintén inas minőségben, 1880-ban egy hajó konyhájában szolgáltam, 1883-ban már péksegéd voltam, 1884-ben kikötőmunkás voltam, 1885-ben ismét péknél dolgoztam, 1886-ban egy kisebb színésztrupp énekkarában énekeltem, 1887-ben alma elárúsításával foglalkoztam, 1888-ban öngyilkossággal akartam véget vetni életemnek, 1889-ben pályafelvigyázó voltam, 1890-ben egy vasúti állomáson a szénberaktározást kivéve, később díjnok voltam egy ügyvédnél, 1891-ben beköboroltam Oroszországot s sóiparral foglalkoztam, 1892-ben vasműhelyekben dolgoztam, ekkor jelent meg első elbeszélésem. Ilyen «tarka» multtal is kevés író dicsekedhetik.

— (London.) Gazdagon illusztrált, nagyszabású munka jelent meg Londonban, amely kimerítő leírásban mutatja be Londont. Tulajdonképpen két beosztás ismeretes Londonnak; maga a város és a «nagy London». A kisebb város lakosságának száma 4.536.540; ezek 572.000 házában laknak. A «nagy London» lakóinak száma 6.581.400, 928.000 házzal. Érdekes, hogy a Cityben 1801-ben 128.000-en laktak s most 26.900 lakóia van csupán. Évente átlag 22.000 bevándorlóval szaporodik London lakossága, akiknek ötöde külföldi. 1901-ben 1000 lélekre 29 születés és 17 halálozás esett. Londonban 252.370-el több nő van mint férfi. 1900-ban 37 gyilkosság fordult elő. 100 iszákos között 89 a nő. 1892-ben 10.500 személy került az elmeegógyintézetekbe, 1902-ben már 16.000. A közlekedési vonalak hossza 115,5 mérföld. 1902-ben 337.421,751 utas fordult meg a közlekedési eszközökön.

— (Vérenghő lakatos.) Véres családi dráma volt tegnap délután a Márton-utca harmincötödik számú házában. Itt lakott már huzamos idő óta Wlassics Gyula negyvenöt éves lakatos, harminckét esztendő feleségével s mostoha fiával, a kilenc esztendő Vaskó Sándor elemi iskolai tanulóval. A lakatos tegnap délután összezdördült a feleségével s a perpatvarból csakhamar tetlegességre került a dolog. Wlassics revolvert rántott elő s azt többször az asszonyra sőtötte. Felesége a baloldalán és a hátán sérült meg. A felbőszült ember ezután a kis fiú ellen fordította a fegyvert és a bal lapockáján lötte meg. Mind a ketten eszméletlenül kerültek el a földre. A férfi erre halántékon lötte magát. A házbeliek a nagy zarára rémülten futottak össze. A mentők mind a hármukat a klinikára vitték. Az asszony s a fiucska az orvosok véleménye szerint meg fognak gyógyulni, de a férfi valószínűleg belehal sebeibe.

— (A balletmester büne.) Az egyik budapesti orfeumnak évek hosszú során át volt balletmestere, az öreg Holzer Jakabot a minap Boroszlóban letartóztatták. Holzer az idén nyáron Budapesten egy balletársulatot szervezett. Sorra járta vele a külföldi városokat s így került most Boroszlóba, hol azért fogták el, mert egy pörben hamis tanúságot tett. Evvel elelőtt történt még, hogy Holzer egy Bloch nevű emberrel szövetkezve, megcsinálta a Helgolond című látványos balletet, amelyet ötszáz fríért megvett a Rensz-jéle cirkusz. Amikor az öreg Rensz meghalt, Bloch azzal állt elő, hogy neki nemcsak az az ötszáz forint járt a balletért, hanem azonfelül még husz százalék a látványosság tiszta jövedelméből. A tiszta jövedelem azóta már körülbelül egymillió márká s így a husz százalék is tekintélyes összeg, amit a fiatal Rensz nem akart megfizetni. A dolog pörre került s e pörben Holzer hamisan vallott Rensz javára, sőt vallomására meg is esküdött. Bloch elvesztette a pört, de följelentette Holzert hamis tanúsásért. E följelentés alapján tartóztatták le Holzert Boroszlóban s elvitték Berlinbe, ahol átadták az ügyészségnek.

— (Magyarok a pápánál.) Az október 5-én induló római zarándoklat igen kedvező körülmények között érkezik az örök városba. Mióta X. Pius trónra lépett, ez az első zarándoklat, mely a Vatikánban megjelenik és magába Rómában is nagy érdeklődéssel tekintenek a magyarok fogadtatása elé. Általános a vélemény, hogy a Szentatya, aki mindenkiel olyan közvetlen egyszerszeggel érintkezik, különös figyelemmel fogadja majd a magyarok hódolatát. A rendezőségnek Aquaderni gróffal, a zarándoklatok római nagybizottságának elnökével történt megállapodása folytán módjában van, hogy a jelentkezéseket az indulás előtt való napig, vagyis október 4-ig is elfogadhatja. A részvételi díja a gyorsvonat II-ik osztályában teljes ellátással együtt 190 korona. Az utazás technikai és turisztikai ügyeit az *Allamasutak Menetjeggyirodája* intézi (Vigadó-tér 1.), ahol részletes prospektus is kapható. A menetjeggyiroda a római zarándoklattal kapcsolatosan *Nápolyba* is rendez kirándulást, amelyre a résztvenni kívánók Rómában is jelentkezhetnek.

— (Sztrájk.) Mint Berlinből jelentik, az általános berlini omnibusz-társaság kocsivezetőinek, kocsisainak és istállóalkalmazottainak nagy része ma reggel beszüntette a munkát, mert az igazgatóság nem akarja elismerni a szeptember 16-án választott bérbizottságot, csak kevés omnibusz közlekedik.

— (Az osztá ysorsjáték) mai húzása a következő nagyobb nyereményeket hozták ki:

20.000 koronát nyert: 27605.
10.000 koronát nyertek: 66823 105682.
5000 koronát nyertek: 64068 94051 95888 109924.

2000 koronát nyertek: 502 5146 10128 10263 15549 15787 16054 19791 24283 27156 30315 34588 38345 48712 50443 56213 56705 60311 69708 69886 81622 91241 97214 107184 109443.

1000 koronát nyertek: 954 3417 5528 5796 7873 8189 10378 10484 11299 11956 15997 17246 19958 21033 24271 28868 30723 32599 33868 35697 37509 39188 41724 43164 51232 51874 55314 55434 57475 59538 62866 63397 66568 68088 69952 74899 74936 76396 78061 78397 78882 85388 97328 101774 104618 105655 9581

500 koronát nyertek: 376 1181 1249 8104 11051 13166 13285 14178 17247 18956 19476 23451 24922 27288 28177 29815 32340 36047 36252 42423 42952 44383 44563 45508 46455 48734 50054 50781 52044 57139 57201 60291 61717 71742 61911 63655 63845 66001 66005 67403 68702 69743 72877 74692 74873 76711 77868 79058 79782 83159 84066 84323 86613 87292 89717 90961 91986 92252 92375 93385 94211 94409 94684 94869 98716 99819 100256 100519 102449 103081 104998 107330.

A többi kihúzott számok 200 koronát nyertek.

— (Földrengés Veszprémmegyében.) *Várpalotáról* jelentik, hogy a város lakosságát egy hét óta gyakori földrengés tartja izgalomban. Az első földrengést szeptember 15-én reggel negyedötör érezték, ugyanaznap este nyolc óra előtt ismét földrengés volt tónpa földalatti morajjal. A legerősebb földrengést szeptember 21-én, hétfőn, hamali háromnegyed-négy órakor érezték. A népijeden futott ki a házakból és sokan a szabadban várták be a virradást. A gyöngébb épületek fala megpedezett.

— (Letartóztatott pénzhamisítók.) *Szabadkáról* jelentik: A rendőrség egy pénzhamisító bandát tartóztatott le. A banda feje Wild Jakab beodrai illetőségű ember volt. A banda egyrésze hamis ötkoronásokat, a másik része hamisító gépeket gyártott. A gépeket 300—2000 koronáért adták el Feketehegyen, Törökkanizsán, Budapesten és Zentán, a hamis ötkoronásokon Bács és Torontál vármegyékben adtak tul.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Múzeumok és könyvtárak országos tanácsának népkönyvtári szakbizottsága tegnap délután fél öt órakor Berzeviczy Albert val. belső titkos tanácsos elnökléte alatt ülést tartott. A jegyzői tisztelt dr. Fodor Oszkár látta el. A szakbizottság tárgyalás alá vette az Országos Tanács felügyelete alá tartozó népkönyvtárakról leérkezett jelentéseket és azok részletes tárgyalását a Tanács plénuma elé utalta. A szakbizottság jóváhagyásra ajánlotta a Tanács plénumának az Orsz. Magyar Iskola-Egylet s a Temesvár-Józsefvárosi Polgári Olvasó-Egyletnek elszámolását az államsegélyről és átutalta a miskolci ág. ev. egyházkerület könyvtárának felépítésére beérkezett tervezetét a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez. — Az Eperjesi Széchényi-Kör szeptember 27-iki Rákóczi-ünnepélyén a Tanácsot, annak elnöke Berzeviczy Albert fogja képviselni, aki az ünnepségen a megnyitó beszédet is tartja.

* Pályanyertes építések. Az Erzsébet királynéről nevezett Örökimádás templom pályaterveinek megbirálására kiküldött bizottság Pallavicini Ede örgrófné elnökléte alatt tegnap döntött a pályadíjak ügyében. Az első díjat — 2000 koronát — Aigner Sándor, az 1500 koronás második díjat Hofhauser Antal, az 1000 koronás harmadik díjat Stehlo Ottó nyerte el. A bizottság még két, öt-ötszáz koronás díjat folyósít a következő két legjobb pályamunka részére. A pályamunkák közszemlére vannak kitéve a katolikus kör dísztermében, ahol belépő díj nélkül megtekinthetők. A templom-egyesület végrehajtó bizottsága a jövő hónap első felében fog dönteni afellett, hogy a templom építésével kit bizzon meg.

SPORT.

Őszi futtatások.

Első nap.

Budapest, szept. 24.

Kellemes őszi időben a legjobb auspiciumok közt kezdődtek meg ma az őszi versenyek, melyek iránt épp oly élénk érdeklődés mutatkozik, mint annak idején a tavaszi futtatások iránt.

A nagy tribünön jól van képviselve a hölgyvilág is, mely, ugy látszik, siet felhasználni az őszi szép napjait, hogy az utolsó meetingen kivegye még részét a versenyek izgalmaiból.

Lapunk zártáig az eredmények következők:

I. Soroksári díj. Díj 3000 korona. Táv. 1800 méter. Megyeri Krausz L. *Viribus unitis*-a (lov. Fries) első, Ilonka második. Futottak még: Marco Polo, Mayor. Tot. 10 : 41. Helyre 50 : 68 és 68.

II. Kladrubi díj. Díj 4000 korona. Táv. 1400 méter. Gróf Battyány E. *Ma-ja* (lov. Huxtable) első, Bon Amie második, Csiriz harmadik. Futott még: Barna bimbó. Tot. 10 : 32. Helyre 50 : 58 és 54.

III. Prince of Wales handicap. Díj 10.000 kor. Táv. 1500 méter. Capt Georg *Blockade*-ja (lov. Baines) első, Achen második, Ugyanaz harmadik. Futottak még: Retour, Kisme, Javorina, Belvedere, Ballada, Csát, Futóúti, Belle of Hernalis, Három a Tánc stb. Tot. 10 : 83. Helyre: 50 : 220, 106 és 178.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Bathy-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Bucsuról — a fogházba.** Tavaly októberben Pretor Mihály vasuton hazafelé utazott Tóth-Györkre a gutai bucsuról. Pretor uram a bucsu tiszteletére sok pohár bort üvegívt, aminek az lett a következtése, hogy a vonaton garázdálkodni kezdett. Bona Antal kalauz nyomban megjelent a tett színhelyén s föl-hívta Pretort, hogy fizessen bírságot.

— En nem fizetek — volt Pretor lakónikus válasza.

— Akkor majd átadom Tóth-Györkön az állomás-főnöknek — szölt a kalauz.

— Majd meglássuk!

Ez utóbbi kijelentést Pretor arcán sunyi mosolygás kísérte. A vonat ezalatt robogott Tóth-Györk állomás felé. Pretor, hogy a kalauz fenyegetését kijátszsa, közvetlenül az állomásba érkezés előtt leugrott a haladó vonatról. De ravasz terve nem sikerült, mert éppen az ott álló főnök karjai közé esett. Bona kalauz is nyomban ott termett, hogy az állomásfőnöknek jelentést tegyen az esetről, de mondókáját nem fejezhette be, mert Pretor megragadta a gallériánál és arculütötte. A miskolci üzletvezetőség ennek következtében Pretor Mihályt hatóság elleni erőszak miatt, mert a kalauz bántalmazta és testi épség elleni kihágásért, mert a haladó vonatról leugrott, feljelentette. A pestvidéki törvényszék Bánó József elnöklésével ma tárgyalta az ügyet és Pretor Mihályt mindkét deliktumért egy havi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott sokallta a büntetést és felebbezett.

— A jószívű alperes. Hogy valamely hitelező nemesszívű volt és nagy kegyesen megengedte az adósának a részletekben való fizetést vagy egyáltalán elengedte a követelést, arra akadt már példa. De hogy az adós viseltessék humánusan a hitelezőjével szemben, az valóban fehér holló számba megy. A szegedi polgári bíróság előtt ilyen fehér holló állott tegnap Kis Kurucz András személyében. András gazda tudniillik bizonyos ötven koronának miatta került a törvény elé. Kölcson kapta a szomszédjától: Gereblyés Tamástól, de a kötelezvény lejárásakor nem mozgatta még csak a füle botját se. Hiába mondogatta a hitelező:

— Fizessék kend, aki árgyélusa van kendnek, mer' vén létre a törvénybe viszem kendet.

— Hallám!

Hát a szomszéd megtette. Tegnap volt a tárgyalás a világraszóló peres ügyben. Az adós huzódott s mivel a kötelezvényt egy tanuval sem iratták alá, a bíróság elutasította Gereblyést a keresetével. Kiballagtak a teremből, odakint aztán szépen megmondogatta a hitelező:

— Nohát ezt nem gondoltam volna kendről.

Aztán határozott hangon mondta ki a szentenciát:

— No szomszéd, kend még kötélen pusztul el.

Ez hatott. Kis idő múlva András gazda visszaballagott a bírósághoz.

— Nos, mi a baj?

— Csak azé gyűttem vissza, hogy kiegyeztünk mánn. Megadom neki a 25 pengőt.

— Megadja?

— M.g. Meg akarom, hogy több köcsöcsége legyen a komának. Mert osztán, ha később még is itélik neki, lehet, hogy mánn nekem nem lesz egy garasom se. Most még még van. Mán pedig ahun van, ott egy pengő forintot is még lehet venni, ahun pedig nincs, ott egy milliót is hiába keresnek.

Eme sokat mondó kijelentés után leszurta a 25 forintokat és elhallagott.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdakörök és szövetkezetek téli munkássága. A Magyar Gazdaszövetség most teszi meg az előkészítő lépéseket a községekben a tél folyamán tartandó szociálpolitikai előadások tárgyában. Minden olvasóköri, szövetkezet vagy gazdakör, mely tagja a Magyar Gazdaszövetségnek, készen fogja megkapni a felolvasáshoz szükséges anyagot s csak felolvasóról kell gondoskodnia. Azok a felolvasók, kik nagyobb hallgatóság előtt tartják felolvasásaikat, tiszteletdíjat kapnak. Az előadások esténként vagy vasárnap délutánonként az iskolákban tarthatók. Előadóik legalkalmasabbak a lelkesek, tanítók, birtokosok, gazdatisztek s értelmes földmivelők. Azok, akik a felolvasások tartására vállalkoznak, jelentkezzenek a Magyar Gazdaszövetségnél. (Budapest, VIII. kerület, Baross-utca 10. szám alatt.) Ugyanitt jelentkezhetnek azon szövetkezetek, olvasóköri és gazdakörök, melyek a Gazdaszövetségbe lépni óhajtanak. A Magyar Gazdaszövetség által készített felolvasások: a terményértékesítés szervezésével, a hitelviszonyok javításával, az adósságok konverziójával, a börze reformjával, az örökösödés szabályozásával, a földmivelők védelmére szolgáló intézkedésekkel, a falusi élet nemesítésének módjaival, jótékonyági és közegészségügyi kérdésekkel, a mezőgazdasági ismeretek népszerűsítésével s más aktuális kérdésekkel fognak foglalkozni.

A beregi kisgazdák segítése. Darányi földmivelésiügyi miniszter a Bereg megyei Gazdasági Egyesület kérelmére szeszfőzőgépet engedélyezett. A szeszfőzőt a gazdasági egyesület szarkahegyi szőlőjében állították föl s bárki dímentesen használhatja. Tekintettel az ideai szép gyümölcsstermesre és ennek sok nehézséggel járó értékesítésére, e kiváló jótéteményt gazdáinknak saját érdekében áll mentől nagyobb számmal igénybe venni.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 22.000 métermázsa nyugodt, változatlan áron.

Készárúzet.

Buza:

Tiszavidéki: 500 mm. 80:5 k. 8.— korona. 450 mm. 81 k. 7.90 korona, 100 mm. 81 k. 7.90 korona, 100 mm. 80 k. 7.90 korona, 1100 mm. 81 k. 7.90 korona, 1000 mm. 80:5 k. 7.85 korona, 200 mm. 80:5 k. 7.92:5 korona, 700 mm. 80:4 k.

7.87:5 korona, 400 mm. 80 k. 7.90 korona, 1000 mm. 79:5 k. 7.90 korona, 300 mm. 79:7 k. 7.85 korona, 200 mm. 80 k. 7.85 korona, 100 mm. 79:4 k. 7.80 korona, 100 mm. 80 k. 7.80 korona, 100 mm. 80:5 k. 7.80 korona, 300 mm. 79 k. 7.85 korona, 100 mm. 79 k. 7.85 korona, 200 mm. 79 k. 7.80 korona, 200 mm. 79:5 k. 7.80korona, 100 mm. 79 k. 7.80 korona, 100 mm. 80:5 k. 7.80 korona, 100 mm. 78 k. 7.80 korona, 20 mm. 78:3 k. 7.75 korona, 400 mm. 78 k. 7:60 korona, 100 mm. 78:5 k. 7.75 korona, 100 mm. 78:5 k. 7.60 korona, 150 mm. 78 k. 7.70 korona, 100 mm. 78:5 k. 7.70 korona, 100 mm. 77:5 k. 7.60 korona, 100 mm. 77 k. 7.60 korona, 100 mm. 77 k. 7.55 korona, 100 mm. 76:5 k. 7.55 korona, 100 mm. 76 k. 7.42:5 korona.

Fejérmezei: 200 mm. 78 k. 7.67 korona, 200 mm. 77:5 k. 7.62 korona.

Pestmezevidéki: 100 mm. 81 k. 7.97 korona, 100 mm. 79:5 k. 7.72 korona, 100 mm. 78 k. 7:67 korona, 400 mm. 77 k. 7.62 korona.

Raktáru: 1000 mm. 76 k. 7.80 korona.

Rozs: 100 mm. 6.15 korona, 100 mm. 6.20 korona, 1500 mm. 6.17:5 korona, 200 mm. 6.15 korona, 100 mm. 6.12:5 korona, 500 mm. 6.15 korona, 300 mm. 6.12:5 korona, 300 mm. 6.12:5 korona.

Arpa: 500 mm. 5.45 korona.

Zab: 100 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.62:5 korona, 100 mm. 5:52:5 korona, 150 mm. 5:60 korona.

Tengeri: 800 mm. 6.35 korona, 100 mm. 6.22:5 korona.

Érték-tőzsde.

Gyenge megnyitás után kedvezőbb belpolitikai hírekre az irányzat valamivel javult. Később a parlamenti botrányok híre lehangoltságot keltett. A Salgótarjáni részvények emelkedtek.

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	632 75	635 —	635 25	—
Magyar hitelrészv.	688 50	691 50	693 50	—
4% koronajáradék	96 35	96 45	—	—
Rimamurányi	441 —	441 —	442 —	—
Allamvasut	639 25	640 75	642 —	—
Városló villamos	297 —	297 —	297 —	—
Budapesti Közuti	685 —	686 —	686 —	—
Salgótarjáni	—	—	—	—

Az előtőzsdén jegyezték:

Osztrák hitel	635 50	—	—	—
Magyar hitel	693 —	—	—	—
4% koronajáradék	96 55	—	—	—
Rimamurányi	442 —	—	—	—
Allamvasut	642 —	—	—	—
Városló villamos	297 —	—	—	—
Budapesti Közuti	685 —	—	—	—
Salgótarjáni	518 —	523 —	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

A trombitás lova.

Írta: Halévy Lajos.

Franciából fordította: Hajdu József.

— Hogyan, ez a derék ló legyen az? Oh, én biztosítom önt, hogy ő már jóvá tette hibáját. Majd később beszéllek magának egyet-mást róla. Előbb azonban mégis haza kell hoznom.

— Képtelen vagyok egy tapodtat isenni. — Én majd haza hozom, még az esetre is, ha ön mindjárt kompromittálva lenne.

Előhivatá tehát Bob nevű lovását és azután gyengéden egyik kezével ő fogott meg, másikkal a lovásza; a kocsiba ültettek és öt perc múlva elnyargaltunk a roche-targe-i kastélyom felé; ő fogta a gyeplőt és bizonyos eleganciával hajtotta a lovat, miközben én zavartan és mosolyogva pillantottam a szeméi közé.

Mi egyedül voltunk a kocsiban, miután Bob lovásznak meghagytam Brutust visszavezetni, mely ez alkalommal igen engedelmesen viselkedett.

— Nyugodtan foglaljon helyet — mondá Noriolis asszonyság — tartsa lábát egyenesen; lassan fogok hajtani, hogy rázkódásokat ne érezzen.

Szó a mi szó, igen figyelmes és szeretetreméltóan járt el. Amint engem kényelmesen elhelyezett, imigyen beszélt:

— Beszélje el nekem, miként esett le a lóról és én aztán elmondom, hogyam jöttem az ön segélyére. Ugy tetszik nekem, hogy itt különös história játszódott le.

Én elkezdém mesélni a dolgot; alig említém azonban, mint erőlködött az eldördült két lövés után Brutus, hogy engem leterítsen, közbevág ő: — Ah, értem már a dolgot. Ön a trombitás lovat vásárolta meg.

— A trombitás lovat?

— Igen, éppen azt és ez által minden meg van magyarázva... Hát még sohasem látta Párisban egy spahitrombitás lovának műmutatványait? Hisz az előadások igen érdekesekek voltak! Egy afrikai vadász szürke lován a versenyterre belovagol; arabok rálőnek. Ő meg van sebesülve és leesik a lováról; miután azonban ön nem esett le, úgy a ló, bosszankodva azon, hogy ön szerepét oly rosszul játszotta, dobta le önt. És mikor ön a földre feküdt, mit csinált aztán a ló?

Elmondám tehát neki, mint erőlködött Brutus, hogy engem alaposan eltemessen.

— A trombitás lova! Minden kétséget kizárólag. Látja, hogy ura meg van sebesülve; az arabok visszajöhetnek és őt megölhetik. Mit csinál az okos állat? Elrejtíti őt és hamar tovább nyargal. Nemde?

— Igen, hatalmasan vágatva.

— Miközben a zászlót magával viszi, melyet nem akar, hogy az arabok kezére kerüljön.

— Csupán kalapomat vitte el.

— Azt vette el, amit lehetett. És hová nyargalt a trombitás lova?

— Ah — mondám — emlékszem reá; vágatva elindult a markotányosnőért.

— Egészen helyes! A markotányosnőt elhozta és ma a markotányosnő, az ön becses engedelmevel, Noriolis grófnő volt. Az ön nagy almásszürkéje sebesen vágatva az én udvaromba tart. Én éppen a külső lépcsőn állottam, kezyüimet begombolandó és aztán a kocsiba akartam ülni. A legénység az istállóból előretut, Amint a lovat megpillantják, mely nyergelve és zabolázva volt, lovast nem látnak, azonban e helyett egy kalap volt a szájában. Meg akarják fogni, azonban a ló csak nem engedi magát, egyenest a lépcsőkre hatol és előttem letérdel. Az emberek idesietnek, újból kíséreltet tesznek, hogy befoghassák, de ismét felágaskodik és a rácsozat kapujáig ugrik, megfordul és reám bámul. Engem hívott; biztosítom, hogy engem hívott. Parancsot adok szolgálóimnak, hogy a lóval tovább ne törődjenek, a kocsiba ugorj és utána megyek, a ló az erdőbe vágat; én követem nyomról-nyomra a legrosszabb utakon is, míg végre nyomon vagyunk és önt megtalálom.

Abban a pillanatban, amint Noriolis grófné utolsó szava elhangzott, a kocsi hátsó része egy hatalmas lökést kapott és szinte megijedve vészszük észre, hogy Brutus feje felettünk lebeg, mely csodálkozásunkra hátul oly nyugodtan maradt, Bob lovagolt rajta, a kocsit néhány percig hátulról követve és amint látja, hogy a kocsi hátsó ülése üres, mint igazi művész, a jó alkalmat megragadta, hogy művészetének egy újabb bizonyítékát adja. Egy ugrással mindkét előlábát a kocsi hátsó részére nyugodtan folytatta tovább útját, természetesen mindig csak hátsó lábával nyargalva, míg szegény Bob lovászmag hasztalanul erőlködik a lovat rendes menetbe terelni.

Noriolis grófnét azonban Brutusnak ez újabb mutatványa annyira megijeszté, hogy eleresztette a ló gyeplőjét és egész egyszerűen karjaimba dől.

Bajos fejecskeje egész véletlenül vállaimra borul és ajkam haját érinté. Bal kézzel a gyeplőt után nyulok, jobb kézzel pedig Noriolis grófnét támogattam. E mellett lábam szörnyű fájdalmat okozott és én oly annyira meg voltam zavarodva.

Ily módon vonult be első ízben Noriolis grófné a roche-targe-i kastélyomba.

Amint hat héttel reá éj közepén másodsor hozzám jött, már ugyane napon Roche-Targe nevévé lett.

— Sajátságos esemény ez az emberi életben, mondá nekem. Mi sem lett volna mindebből, ha ön a trombitás lovat nem vásárolta volna meg.

(Vége.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék flu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

102

SZINHÁZAK.

Péntek, 1903. szeptember hó 25-én.

M. kir. Operaház.

Anthes György második fellépéssel:

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

Patyolat kisasszony.

Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

Cigányélet.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Dalokkal és táncal. Írta és zenéjét szerző Dankó Pista. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

Lia.

Mese 1 felvonásban. Írta Zboray Aladár. Zenéjét szerzelte Kun László.

Az igazgató ur.

Dráma 1 felvonásban. Poé Edgar után írta André de Lorde.

Leánykérés.

Bohózat 1 felv. Írta Csehov Antal. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

A drótos ló.

Nagy operett előjátékkal 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Zenéjét szerző Lehár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Szerbia.

160 színesen vetített képpel és 20 mozgófényképpel. Írta Strausz Adolf dr. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.

Éjjeli menedékhely.

Jelenetek 4 felvonásban. Írta: Gorkij. Kezdeté fél 8 órakor.

Schottola Ernő A rugyantagyrítás meghonosítója Budapest, VI., Andrásy-ut 2. Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

II órakor! II órakor!

Egy szenzációs per.

Bohózat. Írta Caprice.

Ezt megelőzi:

ÉJJEL A KASZÁRNYÁBAN.

Bohózat. Írta: Öreg baka.

A remek félkörtben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

GOBESAGOK kacagató székelyhistoriák II. KIADÁS
Postaköltséggel együtt 1K.40.f. ért
küldi: PÉTERFY TAMÁS BUDAPEST, K. Közt. 10.

Kézimunkák

anyagok legjobban kaphatók **CZAMRA ROBERT**, Budapest, IV., Zsibaras-utca 5. sz. Egyedüli kézimunka-üzlet, mely művészi irányra szült fektet, különlegesség magyar stílus rajzok s aplikációkban. Mindennemű hímzőszövetek, kötő- és horgoló-anyagok dus választékban. Iskoláknak 10% árengedmény. Vidékre minták bérmentve.

TÖRV. VÉDVE.

M. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

29.271/903—III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Kis-Körös állomásán levő pályavendéglő bérletére 1904. évi január hó 1-től számított 6 évi időtartamra, azaz 1903. évi december hó 31-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az egykoronás bélyeggel és «Ajánlat a m. kir. államvasutak Kis-Körös állomásán levő vendéglői üzletnek bérbevételeire a 29.271—1903. számhoz» felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönbben a kellő okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparendély, honosági igazolvány stb.) felszerelt ajánlatok 1903. évi szept. hó 29-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához (Budapest, Külső-Kerepesi-ut 8 ház) posta útján tértivevény mellett nyújtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz korona készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. szept. 28-ának déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tízennegy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Budapest, Külső Kerepesi-ut 8 ház, I. em. 33. ajtó) vagy a győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kifűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak fentartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, szabadon választhassanak.

Tájékoztatásul még megjegyezzük, hogy a vendéglős lakásul szolgáló 2 szoba, konyha és mellékhelyiségek, valamint az I/II-oszt. étterem fűtéséről és világításáról bérli maga tartozik gondoskodni, míg a III-ad oszt. váró-és étterem fűtése és világítása fele részben bérbeadó vasut, fele részben pedig bérli által fog eszközöltetni.

Budapest, 1903. augusztus 10.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

Magyar királyi államvasutak.

37.065/903—IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tételük, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, úgymint: bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett elfognak adni.

Budapest ny. p. u. állomáson 1903. szeptember 24-én d. e. 9 órakor, Kolozsvár állomáson szeptember 28-án d. u. 2 órakor, Miskolc állomáson szeptember 28-án d. u. 2 órakor.

Budapest, 1903. szeptember hóban.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

24.052/1903—I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő buffet bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik. A bérlet 1904. évi január hó 1-ével kezdődik és tart azon időponttól számított öt éven át vagyis 1904. évi dec. hó 31-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek és italok árjegyzéke az alulírott üzletvezetőség I. osztályában a rendes hivatalos órák alatt hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az egykoronás bélyegű és «Ajánlat Gyulafehérvári buffet» bérletére a 24.052—1903. számhoz» felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt s két tanu előtt aláírt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparendély stb.) együtt 1903. évi szeptember hó 29-én déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség általános (I.) osztály főnöknél nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 100 korona azaz száz korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1903. évi szeptember hó 29-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál leteendő.

Takarékpénztári letétkönyvek bánatpénzképpen nem fogadtatnak el. Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb árfolyam szerint jegyzett értékben, de soha sem névértékben felül fognak számíttatni. A készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban megemlítendő, de a letétből nyert pénztári letéti az ajánlatához nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő vagy a ki nem tűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik.

Aradon, 1903. augusztus hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Debrecen.

21.608—1903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Körösmező állomásán 1904. évi február hó 1-én a vasuti vendéglő bérlete lejár; ugyanazon időponttól számított öt évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az egykoronás bélyeggel és «Ajánlat a m. kir. államvasutak Körösmező állomásán levő vendéglői üzlet bérletére» — felirattal ellátott nemkülönbben a kellő okmányokkal felszerelt borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1903. évi október hó 1-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján, térti vevényvel nyújtandók be. Ugyanazon időpontig bánatpénz pedig száz korona készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a debreceni üzletvezetőség gyűjtő pénztárába posta útján, jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással. A vendéglős bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi és kereskedelmi) osztályában (Tisza-palota II. em., 25. a.) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kifűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak fentartják maguknak azon jogot, hogy a pályázók közül tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára szabadon választhassanak.

A vendéglős helyiségek közül az I.—II. oszt. étterem fűtése és világításáról a vendéglős saját költségén köteles gondoskodni, míg a III. oszt. váró-és étterem világítási és fűtési költségeit felerészben a vasutintézet, felerészben pedig a vendéglős viseli.

Kelt Debrecen, 1903. szeptember 11-én.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám, a Elismert legjobb harisnyák.

Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

